

Πρόγραμμα Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού (ΠΛΑ) Γ' τάξης (2023-2024)

Το Πρόγραμμα Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού (ΠΛΑ) διεξάγεται διαχρονικά από το 2007 από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ) και απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες της Γ' και Στ' τάξης Δημοτικού. Στόχος του Προγράμματος είναι ο έγκαιρος εντοπισμός μαθητών/μαθητριών με μεγάλη πιθανότητα να μείνουν λειτουργικά αναλφάβητοι/ες μέχρι το τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, έτσι ώστε να εμπλακούν σε κατάλληλα προγράμματα στήριξης τόσο στην Πρωτοβάθμια, όσο και στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το Πρόγραμμα αξιολογεί δύο βασικές δεξιότητες: (α) τη γλωσσική-επικοινωνιακή ικανότητα και (β) τη μαθηματική ικανότητα.

Κατά τη σχολική χρονιά 2023-2024, το ΠΛΑ διεξήχθη στην Γ' τάξη του Δημοτικού για δέκατη τρίτη συνεχόμενη χρονιά. Συνολικά συμμετείχαν 6749 μαθητές/μαθήτριες για τα δοκίμια της Γλώσσας και 6870 μαθητές/μαθήτριες για τα δοκίμια των Μαθηματικών. Ποσοστό 9,96% των μαθητών/μαθητριών αναγνωρίστηκε με μεγάλη πιθανότητα να μείνει γλωσσικά αναλφάβητο, ενώ το 9,87% των μαθητών/μαθητριών αναγνωρίστηκε με μεγάλη πιθανότητα να μείνει μαθηματικά αναλφάβητο. Ποσοστό 4,53% των μαθητών και μαθητριών ανήκε και στις δύο ομάδες.

Με βάση τα προσωπικά χαρακτηριστικά των μαθητών/μαθητριών, διαπιστώθηκε ότι υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στις ομάδες ρίσκου του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού έχουν: (α) τα αγόρια σε σχέση με τον γλωσσικό αναλφαριθμητισμό και τα κορίτσια σε σχέση με τον μαθηματικό αναλφαριθμητισμό και (β) οι μαθητές/μαθήτριες με μη κυπριακή υπηκοότητα. Σε σχέση με το φύλο, τα αγόρια βρέθηκαν να έχουν μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής στην ομάδα ρίσκου του γλωσσικού αναλφαριθμητισμού από ότι τα κορίτσια (10,52% και 9,35%, αντίστοιχα). Όσον αφορά στα Μαθηματικά, το ποσοστό των αγοριών στην ομάδα ρίσκου ήταν μικρότερο από το αντίστοιχο των κοριτσιών (8,70% και 11,15%, αντίστοιχα). Ως προς τον παράγοντα «υπηκοότητα», το ποσοστό των μαθητών/μαθητριών με μη κυπριακή υπηκοότητα με ρίσκο για γλωσσικό (25,99%) και μαθηματικό (21,59%)

αναλφαβητισμό είναι σημαντικά υψηλότερο από το ποσοστό των μαθητών/μαθητριών με κυπριακή υπηκοότητα (6,72% και 7,31%, αντίστοιχα).

Με σκοπό την πρόβλεψη ρίσκου και τη διερεύνηση της επίδρασης του παράγοντα «σχολείο», αξιοποιήθηκαν και φέτος μοντέλα πολυεπίπεδης ανάλυσης σε δύο επίπεδα (μαθητή και σχολείου). Οι αρχικές αναλύσεις (μηδενικό μοντέλο) κατέδειξαν ότι ποσοστό γύρω στο 17,93% και 15,45% της συνολικής διακύμανσης του ρίσκου για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαβητισμό, αντίστοιχα, οφείλεται στο επίπεδο του σχολείου. Το ποσοστό αυτό θεωρείται αρκετά υψηλό και καταδεικνύει τον σημαντικό ρόλο του σχολείου στον εντοπισμό των μαθητών/μαθητριών με ρίσκο για λειτουργικό αναλφαβητισμό.

Ακόμη, συλλέχθηκαν δεδομένα σχετικά με τη διάρκεια χορήγησης και τον βαθμό δυσκολίας των δοκιμίων τόσο από τους μαθητές και τις μαθήτριες, όσο και από τους/τις εκπαιδευτικούς. Η πλειοψηφία των μαθητών/μαθητριών, αλλά και των εκπαιδευτικών δήλωσε ότι ο χρόνος που δόθηκε για τη συμπλήρωση των δοκιμίων στη Γλώσσα και στα Μαθηματικά ήταν ικανοποιητικός. Παρόλα αυτά, στις ομάδες ρίσκου του γλωσσικού και μαθηματικού αναλφαβητισμού, το ποσοστό των μαθητών/μαθητριών που δήλωσε ότι ο χρόνος που δόθηκε για τη συμπλήρωση των δοκιμίων δεν ήταν ικανοποιητικός ήταν κατά πολύ μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό στις ομάδες μη ρίσκου. Όσον αφορά στη δυσκολία των δοκιμίων, παρατηρήθηκε ότι οι απόψεις των μαθητών/μαθητριών και των εκπαιδευτικών διαφοροποιούνται, με τους/τις μαθητές/μαθήτριες να βρίσκουν τα δοκίμια πιο εύκολα σε σύγκριση με τους/τις εκπαιδευτικούς. Επιπλέον, εξετάζοντας τις απόψεις των μαθητών/μαθητριών σχετικά με τον βαθμό δυσκολίας των δοκιμίων παρατηρείται ότι το ποσοστό των μαθητών/μαθητριών στην ομάδα ρίσκου που δήλωσαν ότι βρήκαν τα δοκίμια της Γλώσσας και των Μαθηματικών δύσκολα είναι πιο υψηλό από ότι στην ομάδα μη ρίσκου, όπως θα ήταν αναμενόμενο.

Διερευνήθηκαν, επίσης, οι απόψεις των εκπαιδευτικών σε σχέση με τη διαδικασία χορήγησης και το περιεχόμενο των δοκιμίων. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δήλωσε ότι δέχθηκε απορίες από τους μαθητές και τις μαθήτριες κατά τη διαδικασία της χορήγησης των δοκιμίων Γλώσσας και Μαθηματικών (78,45% και 65,52%,

αντίστοιχα). Κατά κύριο λόγο, οι απορίες των μαθητών/μαθητριών αφορούσαν στην κατανόηση οδηγιών, στην εκφώνηση ασκήσεων και σε άγνωστες λέξεις/έννοιες. Επιπλέον, τόσο για τα δοκίμια της Γλώσσας, όσο και των Μαθηματικών, καταγράφηκαν στην πλειοψηφία τους θετικά σχόλια, ως προς το περιεχόμενό τους, το οποίο χαρακτηρίστηκε ως αξιόλογο και κατάλληλο για το ηλικιακό/μαθησιακό επίπεδο των μαθητών/μαθητριών. Τέλος, στην πλειοψηφία τους οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι η χορήγηση των δοκιμίων πραγματοποιήθηκε χωρίς προβλήματα και με βάση τις οδηγίες που δόθηκαν.

Το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ) θα αξιοποιήσει τα δεδομένα που προέκυψαν από το Πρόγραμμα τη φετινή σχολική χρονιά, με στόχο την εφαρμογή δράσεων και την καθιέρωση πολιτικών που θα συμβάλουν στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και κατ' επέκταση στη βελτίωση του κυπριακού εκπαιδευτικού συστήματος.